

GLAZBENI DOGAĐAJI

17. MUZIČKI BIENNALE ZAGREB

3. do 9. travnja 1993.

Već nekoliko ranijih manifestacija *Muzičkog biennala Zagreb*, a posebice ovogodišnja, više nisu nepoznanice za slušateljstvo. Temeljna je zadaća ovih glazbenih događanja informirati slušateljstvo o stanju glazbe, u prvom redu u svijetu, a po tom i kod nas. Moglo bi se, dakle, zaključiti da je faza eksperimentiranja prošla, da skladatelji stvaraju doduše modernu, ali ipak „normalnu” glazbu. S obzirom na obilje koncerata, prema tome i skladatelja, skladbi i izvoditelja nije moguće u kratkom prikazu sve zabilježiti, pa će pisac ovih redaka istaknuti samo ono što mu se činilo vrijednim osobite pozornosti.

Kao dokaz ranije iznesene tvrdnje u znatnoj su mjeri svojim djelima bili zastupljeni klasici moderne glazbe: *Bartók*, *Berg*, *Britten*, *Messiaen*, *Prokofjev* (umjesto najavljenog *Šostakoviča*) i *Schönberg*; posljednji spomenuti čak sa svojom kasnoromantičnom skladbom *Ozarena noć*. Također je i klasik suvremene hrvatske glazbe – Stjepan *Šulek* imao svoje mjesto što se još nikada u dosadašnjim biennalskim priredbama nije dogodilo. Pa i njegov đak, Dubravko *Detoni*, poznat kao avangardni eksperimentator, nije se u svom *Koncertu za glasovir i orkestar* potpuno odrekao klasične tradicije.

Obilježje je ovog biennala i u tome što je sadržavao velik broj praižvedbi (16 od hrvatskih skladatelja). Među njima su i dva vokalna ciklusa *Šum krila*, *šum vode* i *Deset kratkih pjesama (i poneki uzdah)* Stanka *Horvata* koji na profinjen način izražava lirske ugođaje. Zanimljive su bile i ove praižvedbe: *Stavak*, duhovita skladba Anđelka *Klobučara* za komorni sastav, zbarske skladbe *Caniatina* Zorana *Juranića* (tema: godišnja doba) i *Skrušeno* Rubena *Radice* – 12 harmonijskih aspekata poznatog Bachova korala. Duhovne skladbe engleskih skladatelja sadržavao je koncert zbora BBC singers. Uz njih je praižvedena skladba *Dona nobis pacem* Frane *Paraća* s tekstom i te kako aktualnim u naše vrijeme te glazbom koja svog autora potvrđuje kao predstavnika tzv. „nove osjećajnosti”. Sukladan je prilikama u kojima se trenutačno nalazi Hrvatska i ciklus *Pjesme o ratu, razaranju, strahu i politici*, prerađen i dopunjen niz ranijih pjesama Silvija *Foretića*, nekada kontroverznog avangardista, sličnog *J. Cageu*, a danas skeptika koji kaže: „Kako da se, dok se takozvani mnogoobećavajući (?) ‘novi svjetski poredak’ ...ruši poput kule od karata, prepustim nekakvom ‘novom zvuku?’” Stoga njegov ciklus i ne obilježava „novi zvuk” već je blizak brecht-weill-ovskom tipu cabareta.

Još su dvije skladbe (obje orkestralne) označile suvremeni trenutak hrvatske zbiljnosti. Jedna je naručen i praižveden *Requiem in A* Dietera *Kaufmanna* u kojem je skladatelj postigao

poseban učinak primjenom tzv. španjolskih zvona. Druga skladba, *In memoriam...* Rusa Alfreda *Šnitke*, nije pisana za ovu priliku, ali se svojom sadržajnošću uklapa u naše stanje. Sadrži niz impresivnih pojedinosti premda je za slušanje duga i zamorna.

S obzirom na financijske mogućnosti ovaj biennale nije obuhvatio glazbeno-scenske izvedbe osim izvođenja u novoj verziji Kelemenove opere *Apocalyptica*. Novost je u tome što je scenska zbivanja (uz tonsku snimku) prikazao samo jedan izvoditelj, izvrstan pantomimičar Milan *Sládek* iz Češke.

Napokon, priredba drugačijeg obilježja od ostalih bila je ona na kojoj su izvedena dva elektrofonika djela Ive *Maleca*. (*Triola ili Simfonija za mene* i *Artemisia*). I takva djela – zahvaljujući suvislu slijedu zvukovnih zbivanja – današnje slušateljstvo prihvaća kao nešto normalno.

U svemu je 17. MBZ dokazao da su se avangardističke vode smirile i da skladatelji danas stvaraju u većini prihvatljivu glazbu.

Nikša NJIRIĆ

OKRUGLI STOL O GLAZBENIČKOM DJELOVANJU JOSIPA VRHOVSKOGA

U okviru *Čakovečkih dana hrvatske glazbe „Josip Štolcer Slavenski”* 13. svibnja o.g. upriličen je okrugli stol o životu, djelovanju i djelu hrvatskoga glazbenika Josipa Vrhovskoga (1902.-1983.), sina međimurskog kraja, a u povodu 10. obljetnice njegove smrti. Organizirao ga je Centar za kulturu Čakovca, i treba istaknuti da je to učinio uspješno, jer je slušateljstvo ispunilo dvoranu.

O glazbeničkom djelovanju Vrhovskoga, koji unutar (tzv.) *Međimurskoga skladateljskoga* (glazbeničkoga) *kruga XX. stoljeća* predstavlja nezaobilaznu osobnost, govorili su *Marijana Pintar*, inače začetnica i provoditeljica tog projekta (Presjek kroz djelovanje Josipa Vrhovskog kao skladatelja, dirigenta, pedagoga i glazbenog pisca), *Vladimir Kapun* (Međimurje u opusu Vrhovskog), *Lovro Županović* (Oris skladateljstva Josipa Vrhovskoga), *Antun Čelar* (Josip Vrhovski i njegovo djelovanje u pjevačkom društvu „Branimir”), *Marijan Zuber* (Josip Vrhovski između amaterizma i profesionalizma) i *Božena Jelačić* (Josip Vrhovski kao pedagog u Karlovcu u razdoblju od 1953. do 1963.).

Obuhvativši i objasnivši zaista sve najbitnije segmente više nego znakovitog djelovanja glazbenika Vrhovskoga, referenti su na najučinkovitiji način odali hommage čovjeku i umjetniku koji je sebe vrlo markantno utkao u rast glazbene kulture i svog rodnog kraja i svoje rodne zemlje ali i čitave (sveopće) glazbene uljudbe. Zbog toga bi bilo zaista poželjno da njihova izlaganja budu što prije objelodanjena.

L. ŽUPANOVIĆ